

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 26C/4/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112216697
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Vyskočová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2015:2112216697.6

Rozhodnutie

Okresný súd Trnava, v konaní vedenom pred sudcom JUDr. Andreou Vyskočovou, v právnej veci žalobcu: EOS KSI, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpený TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, proti žalovanej: A. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX/X, K., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Nám. Legionárov 5, Prešov, zastúpený JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom, Nám. SNP 7, Stropkov, o zaplatenie 1.069,96 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu **z a m i e t a**.

II. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v bode 7.4 Obchodných podmienok zmluvy o úvere (Verzia 5/2006) "V prípadoch uvedených v bode 7.3 je Zákazník tiež povinný okamžite uhradiť GE zmluvnú pokutu vo výške zodpovedajúcej súhrnnej výške úrokov, ktoré by bol Zákazník povinný platiť od momentu uplatnenia práva GE na predčasné splatenie do konca celej riadnej doby splácania úveru stanovenej v Zmluve" je, ako neprijateľná, **n e p l a t n á**.

III. Súd rozhodne o trovách konania po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 20.8.2012 žiadal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.069,96 Eur s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 880,83 Eur odo dňa 13.8.2010 až do zaplatenia a náhradu trov konania.

Združenie na ochranu spotrebiteľa Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Nám. Legionárov 5, Prešov, podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 14.9.2012 oznámilo súdu vstup do konania na strane žalovanej.

Okresný súd Trnava rozsudkom zo dňa 26.06.2013, č. k. 26C/4/2013-59 žalobu zamietol, žalovanej náhradu trov konania nepriznal a uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej náhradu trov konania, proti ktorému rozhodnutiu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a proti výroku III. predmetného rozsudku podal odvolanie vedľajší účastník.

Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 01.04.2014, č. k. 25Co/1/2013-99 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s tým, či námietka premlčania bola vznesená účinne, vyhodnotiť, kedy začala plynúť premlčacia lehota a kedy bola ukončená a v nadväznosti na to, či predmetná žaloba bola podaná pred alebo po uplynutí premlčacej doby a či teda žalobou uplatnený nárok bol alebo nebol premlčaný.

Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, oboznámením sa s obsahom celého spisového materiálu, keď pojednával v neprítomnosti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej v súlade s ustanovením § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a zistil nasledovný skutkový stav:

Žalobca uviedol, jeho právny predchodca GE Money, a.s., IČO: 17 324 220, uzatvoril dňa 7.3.2007 so žalovanou zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXX, ktorej súčasťou boli obchodné podmienky pre úver a vydávanie a používanie platobnej karty a Sadzobník poplatkov, na základe ktorej poskytol právny predchodca žalobcu žalovanej úver vo výške 3.319,39 Eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splácať v pravidelných mesačných splátkach riadne a včas. Pohľadávka žalobcu voči žalovanej, ktorú si uplatnil žalobca predmetnou žalobou v sume 1.069,96 Eur (32.233,61 Sk) pozostáva z istiny vo výške 880,83 Eur (rozdiel medzi poskytnutým úverom a súčtom všetkých platieb započítaných na istinu), z úroku vo výške 89,57 Eur (rozdiel medzi úrokmi a platbami započítanými na úroky), zo zmluvnej pokuty vo výške 74,66 Eur ako to špecifikoval v podaní zo dňa 9.10.2014 a z poplatkov vo výške 24,90 Eur (sankčné poplatky, poplatky za službu, poplatky za výber hotovosti a iné poplatky). Žalobca si uplatnil okrem istiny úroky z omeškania počnúc dňom 24.09.2009, t. j. dňom nasledujúcim po dni účinnosti postúpenia pohľadávky. Žalobca uviedol, že nesporné, že úver bol zosplatnený ku dňu 16.8.2009, ako to uviedol vedľajší účastník vo svojom vyjadrení. Žalobca uviedol, že tým, že žalovaná súhlasila so zaplatením žalovanej sumy a žiada o splátky, začala znovu plynúť premlčacia doba a teda ich nárok nie je premlčaný. Čo sa týka námietky premlčania, má za to, že premlčacia doba vždy začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. To znamená, od toho dňa, od ktorého mohla byť dôvodne podaná žaloba. Žalobca uviedol, že nakoľko v konaní bolo ustálené, že mimoriadna splatnosť úveru mala nastať dňa 16.8.2009, tak z toho vyplýva, že žalovaná mala tento úver splatiť do 16.8.2009 vrátane. Až nasledujúci deň, t.j. 17.8.2009, mohol žalobca dôvodne podať žalobu na príslušnom súde a premlčacia doba začala plynúť až 17.8.2009. Žalobca dňa 17.8.2012 odfaxoval na príslušný súd predmetnú žalobu, pričom doklad o odfaxovaní žaloby je súčasťou spisu. Z týchto skutočností vyplýva, že žaloba bola podaná na príslušnom súde pred uplynutím 3 ročnej premlčacej doby. Zlúva o úvere je absolútnym obchodom, tzn. že tento právny vzťah sa bez ohľadu na povahu účastníkov konania spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka a potom sa aj otázka dĺžky premlčacej doby spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka a na príslušný právny vzťah sa uplatní 4 ročná premlčacia doba. Čo sa týka výšky RPMN, ako je uvedené v návrhu zmluvy o úvere, že bude v rozmedzí od 18,7 % do 41,3 % v závislosti na výške úveru a dobe jeho splatnosti, na druhej strane Obchodných podmienok zmluvy o úvere je uvedená tabuľka, z ktorej vyplýva, že pri úvere 100.000 Sk pri počte splátok 36, je výška RPMN 22,7 %. Žalobca uviedol, že to, čo je predložené v spise, je návrhom zmluvy a 7. dňom od podpisu zmluvy bol žalovanej poskytnutý úver, teda peňažné prostriedky, čím došlo k akceptácii zmluvy, teda žalovaná mala minimálne 7 dní na to od podpisu návrhu zmluvy do poskytnutia finančných prostriedkov, aby sa oboznámila s návrhom zmluvy a ak by nesúhlasila, mohla od zmluvy odstúpiť. RPMN je síce povinný údaj v zmluve o úvere, ktorý má informovať klienta o ročnej miere všetkých nákladov spojených so zmluvou, avšak podľa názoru žalobcu neexistuje neprofesionálny klient, ktorý by vedel, čo všetko to zahŕňa. Žalovaná si vybrala produkt podľa výšky úveru a splátok.

Žalovaná uviedla, že uzavrela Zmluvu o úvere s GE Money Multiservis vo výške okolo 105.000 Sk. Žalovaná uviedla, že spočiatku úver riadne splácala, ale potom išla na materskú a už ho riadne nesplácala. Žalovaná uviedla, že minulý rok jej volali zo spoločnosti EOS a dohodli sa na splátkach. Žalovaná uviedla, že súhlasí so žalobou a chce sa dohodnúť na splátkach a že sa zároveň pridržiava písomného vyjadrenia zo dňa 19.8.2014 a žiada žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Žalovaná uviedla, že sa kontaktovala so splnomocneným právnym zástupcom vedľajšieho účastníka a súhlasí s tým, aby pôsobil na jej strane na ochranu práv. Súhlasí s jeho právnou argumentáciou a tiež vznáša námietku premlčania a považuje pohľadávku, ktorú si uplatnil žalobca predmetnou žalobou za premlčanú. I v prípade, že by súd dospel k záveru, že táto pohľadávka nie je premlčaná, tak sa pridržiava vyjadrenia vedľajšieho účastníka k predmetnej úverovej zmluve, že nakoľko v zmluve nebol uvedený údaj RPMN, takýto úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a nakoľko zaplatila viac ako predstavovala istina úveru, poskytnutá na základe zmluvy, žiada žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Žalovaná uviedla, že údaje vedľajšieho účastníka, že za poskytnutý úver zaplatila spolu sumu 3568,99 Eur sú správne. Žalovaná uviedla, že nesúhlasí s tvrdeniami žalobcu, že bola oboznámená s Obchodnými podmienkami a žalobca ani pri tom nebol, pani, ktorá so žalovanou spisovala zmluvu, vypisovala osobné údaje žalovanej a dala jej to na podpis, pričom žalovanej nedala prečítať Obchodné podmienky a tie si mohla

prečítať až po tom, ako podpísala zmluvu a jedno vyhotovenie jej dali. Žalovaná uviedla, že nebola oboznámená s výškou RPMN pri podpise zmluvy, ako to tvrdí žalobca.

GE Money, a.s., Bottova 7, Bratislava, IČO: 17 324 220 (ďalej len „GE Money, a.s.“) nadobudol pohľadávku voči žalovanej zmluvou o predaji podniku účinnou od 1.4.2006 uzatvorenou medzi ním ako kupujúcim a predávajúcou spoločnosťou GE Money Multiservis, k.s., Bottova 7, Bratislava, IČO: 35 783 214. Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 23.09.2009 postúpil postupca GE Money, a.s. postupníkovi (navrhovateľovi) pohľadávku voči žalovanej. Oznámenie o postúpení pohľadávky zo dňa 23.09.2009 dal postupca pre žalovanú na poštovú prepravu dňa 05.10.2009.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, tento zákon upravuje niektoré podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

Podľa § 2 písm. b) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, platného v rozhodnom čase, na účely tohto zákona sa rozumie zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 3 ods. 1,2 zákona o spotrebiteľských úveroch, (1) Veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; 3) v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci. (2) Spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Podľa § 4 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná.

Podľa § 4 ods. 2 písm. g) zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí 6) obsahuje najmä ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Podľa § 558 Občianskeho zákonníka, ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní.

Podľa 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný. § 40 [Komentár]

Podľa 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka, písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou; ak právny úkon robia viaceré osoby, nemusia byť ich podpisy na tej istej listine, ibaže právny predpis ustanovuje inak. Podpis sa môže nahradiť mechanickými prostriedkami v prípadoch, keď je to obvyklé.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 110 ods.1 Občianskeho zákonníka, ak bolo právo priznané právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť. Ak právo dlžník písomne uznal čo do dôvodu i výšky, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo; ak bola však v uznaní uvedená lehota na plnenie, plynie premlčacia doba od uplynutia tejto lehoty.

Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 3 ods. 2 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby, štátne orgány a orgány miestnej samosprávy dbajú o to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu a porušovaniu práv z občianskoprávných vzťahov a aby sa prípadné rozpory medzi účastníkmi odstránili predovšetkým ich dohodou.

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka právny úkon, ktorého predmetom je plnenie nemožné, je neplatný.

Podľa § 37 ods. 3 Občianskeho zákonníka právny úkon nie je neplatný pre chyby v písaní a počítaní, ak je jeho význam nepochybný.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v znení neskorších predpisov, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 153 ods. 3 Občianskeho zákonníka súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Podľa § 153 ods. 4 Občianskeho zákonníka ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve 16ab) alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 2 písm. b) zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, zmluvou o spotrebiteľskom úvere sa rozumie zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

Podľa § 489 Občianskeho zákonníka záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Vedľajší účastník na strane žalovanej podaním doručeným 27.02.2013 vzniesol námietku premlčania s odôvodnením, že žalovaná bola v omeškaní s platením viac ako troch splátok, a preto právny predchodca žalobcu v súlade s obchodnými podmienkami zosplatnil úver ku dňu 16.08.2009 a nakoľko predmetná

žaloba bola doručená súdu dňa 20.08.2012, teda po uplynutí premlčacej doby, žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

Žalovaná sa na pojednávaní dňa 25.09.2014 pripojila k tvrdeniu vedľajšieho účastníka, pričom vzniesla námietku premlčania.

Súd ako predbežnú otázku riešil platnosť uznania dlhu, ktorý je predmetom tohto konania, žalovanou.

Na to, aby uznanie dlhu zakladalo vyvrátiteľnú právnu domnienku, že dlh v čase uznania trval, je potrebné, aby dlžník písomne uznal, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu, aj výšky. Pri uznaní dlhu ide o jednostranný právny úkon dlžníka adresovaný veriteľovi. Uznatý môže byť aj dlh premlčaný, avšak takéto uznanie zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase jeho uznania iba vtedy, ak dlžník, ktorý uznal dlh, vedel o jeho premlčaní. Ak dlžník nevedel o premlčaní a to pre omyl skutkový alebo právny (ak mu neboli známe zákonné ustanovenia o premlčaní), uznanie dlhu nespôsobuje vznik právnej domnienky, že dlh v čase uznania trval. Pre uznanie dlhu sa vyžaduje písomná forma.

Žalobca v konaní nepredložil súdu žiadne písomné uznanie dlhu zo strany žalovanej.

Zákon pre uznanie dlhu vyžaduje písomnú formu a nedodržanie zákonom ustanovenej písomnej formy právneho úkonu má za následok jeho absolútnu neplatnosť, na ktorú súd prihliada ex offio.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd dospel k záveru, že uznanie dlhu žalovanej je absolútne neplatný právny úkon.

Neformálne uznanie dlhu ako tomu bolo v danom prípade, keď žalovaná len ústne uviedla, že súhlasí so žalobou a neuviedla, že uznáva pohľadávku žalobcu, ktorú si uplatnil predmetnou žalobou čo do dôvodu a výšky, nemalo za následok prerušenie premlčacej doby v zmysle § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ani vznik právnej domnienky v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka.

Zákon o spotrebiteľských úveroch upravuje úverovú zmluvu v prípade, keď je úver poskytovaný spotrebiteľovi mimo jeho podnikateľskej činnosti alebo povolania a vo vzťahu k Obchodnému zákonníku má účinky normy lex specialis. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto zmluvné podmienky individuálne ovplyvniť.

Keďže Obchodný zákonník aplikáciu právnej úpravy inštitútu spotrebiteľských zmlúv nevyklučuje, ani komplexne neupravuje osobitným spôsobom a ide o kogentné ustanovenia Občianskeho zákonníka, je nevyhnutné ju v skutkovo relevantných právnych vzťahoch aplikovať, pričom nie je dôležité či ide o relatívny obchodný záväzkový vzťah, absolútny obchodný záväzkový vzťah alebo fakultatívny obchodný záväzkový vzťah. Aj keď medzi účastníkmi konania bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere vo forme zmluvy o úvere podľa Obchodného zákonníka, ktorá je tzv. absolútnym obchodom, nič to nemení na tom, že na takýto spotrebiteľský záväzkový vzťah sa v plnom rozsahu uplatní úprava spotrebiteľských zmlúv obsiahnutá v Občianskom zákonníku. To znamená, že na spotrebiteľský záväzkový vzťah bez ohľadu na to, že má formu tzv. absolútneho obchodu sa použijú kogentné ustanovenia Občianskeho zákonníka ako aj tie dispozitívne ustanovenia, odklon od ktorých by bol v neprospech spotrebiteľa (ustanovenia jednostranne kogentné pre dodávateľa). V riešení problému, či aplikovať inštitút spotrebiteľských zmlúv aj v právnom vzťahu ktorý sa spravuje, či už zo zákona alebo zo zmluvy ustanoveniami Obchodného zákonníka je potrebné mať na pamäti aj skutočnosť, že táto právna úprava bola a je sprevádzaná právnym predpisom verejnoprávneho charakteru obsahujúceho kogentné ustanovenia, t.j. zákonom na ochranu spotrebiteľa, pričom v minulosti išlo o zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý bol nahradený zákonom č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

Účelom inštitútu premlčania upraveného v ustanoveniach §§ 100 až 114 Občianskeho zákonníka je okrem stimulácie veriteľa k rýchlemu (včasnému) uplatneniu jeho práv, aj snaha predchádzať v konkrétnych prípadoch dôkaznej núdzi na strane veriteľa v súdnom konaní a prispieť k právnej

istote účastníkov občianskoprávných vzťahov. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času v dôsledku ktorého nárok (súdna vymáhateľnosť práva, žalobné právo) možno odvrátiť námietkou premlčania. Ide o uplynutie času ustanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Použitie tejto námietky má za následok zánik nároku patriaceho k obsahu práva, t.j. zánik jeho súdnej vymáhateľnosti. Premlčanie je objektívnou skutočnosťou nezávislou na vedomosti veriteľa či dlžníka. Vyžaduje márne uplynutie premlčacej doby stanovenej zákonom spojené s nevykonávaním subjektívneho práva veriteľom. Podľa súčasnej právnej teórie i praxe samotným uplynutím premlčacej doby v spojení s nevykonávaním práva oprávneným subjektom sa na právnom vzťahu dlžníka a veriteľa v zásade nič nemení. Právo veriteľa (aj keď premlčané) naďalej existuje a povinnosť dlžníka splniť dlh naďalej trvá. Subjektívne právo veriteľa zostáva i po márnom uplynutí premlčacej doby vybavené nárokom ako kvalitatívnou zložkou subjektívneho práva zaručujúcou jeho vynúiteľnosť na súde alebo inom príslušnom orgáne, prípadne vynúiteľnosť svojpomocou oprávneného. Márne uplynutie premlčacej doby má za následok vznik oprávnenia pre dlžníka vzniesť pred súdom námietku premlčania a spôsobiť tak zánik nároku. Pokiaľ dlžník námietku premlčania skutočne účinne vznesie, dochádza v okamihu jej vznesenia k zániku nároku. V medziobdobí od okamihu, v ktorom sa právo premlčalo, do okamihu účinne vznesenej námietky premlčania ide o tzv. podmienený nárok, to znamená nárok, ktorý môže na základe námietky premlčania zaniknúť (Eliška K. a kol. : Občiansky zákoník - Veľký akademický komentár, 1. svazek. Linde Praha, a.s., 2008, str. 415).

Citované ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje všeobecnú dĺžku premlčacej doby, ktorá sa použije všade tam, kde pre jednotlivé práva nie je Občianskym zákonníkom (alebo iným predpisom) ustanovená osobitná premlčacia doba. Všeobecnú dĺžku premlčacej doby pre práva z občianskoprávných vzťahov stanovuje zákon na tri roky. Vzhľadom na to, že premlčacia doba je určitý časový úsek, nestačí stanoviť jej dĺžku a koniec, ale je treba stanoviť aj jej začiatok, to znamená od ktorého okamihu začína plynúť. Zákon to stanovuje jednak všeobecne a jednak zvlášť pre niektoré jednotlivé práva. Pre všeobecnú premlčaciu dobu platí, že začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo - objektívne posudzované - vykonať po prvý raz. Týmto dňom je zásadne deň, keď právo bolo možné dôvodne vykonať podaním návrhu (žaloby) na súde alebo u rozhodcovského orgánu, t.j. keď sa právo stalo nárokom (actio nata). Nie je rozhodné, z akého dôvodu - či subjektívneho alebo objektívneho - tak veriteľ neurobil (napr. že mu vo vykonaní práva bránila určitá prekážka ako choroba). Actio nata (inak aj žalovateľnosť, alebo možnosť úspešne uplatniť právo žalobou) nastáva vo väčšine prípadov splatnosťou dlhu, t.j. dňom, kedy mal dlžník po prvý raz dlh splniť, resp. začať s jeho plnením. V prípadoch, kde záväzok smeruje k nekonaniu, t.j. ak ide o povinnosť niečo nekonať alebo strpieť, je actio nata vtedy, keď povinný po prvý raz porušil svoju povinnosť. Tu začína plynúť premlčacia doba porušením niektorej z týchto povinností. Splatnosť môže byť určená dohodou, ustanovená právnym predpisom alebo rozhodnutím orgánu. Ak nebola splatnosť dlhu určená dohodou ani iným spôsobom, možno podľa § 563 Občianskeho zákonníka o splnenie dlhu požiadať dlžníka kedykoľvek a dlžník je povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Uvedené ustanovenie obsahuje dispozitívne pravidlo dávajúce veriteľovi právo určiť čas plnenia, teda vyvolať splatnosť, ktorá nastáva nasledujúci deň po dni, keď bol dlžník vyzvaný na plnenie. Podľa názoru súdu aj v prípadoch, v ktorých čas splnenia nebol dohodnutý, ani ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, začína premlčacia doba plynúť dňom splatnosti dlhu, ak obsahom záväzku je povinnosť niečo dať alebo konať. I keď začiatok plynutia všeobecnej premlčacej doby je vymedzený objektívne (od slova „mohlo“ a nie „mohol“), nemôže predchádzať vzniku nároku, ktorý vzniká až splatnosťou. V právnej teórii je nárok chápaný ako právna možnosť uplatniť svoje subjektívne právo, t.j. domáhať sa právnej ochrany jeho realizácie. Napr. z pôžičky vznikne subjektívne právo veriteľa na vrátenie požičanej veci. Nárok na jej vrátenie mu však vznikne až v dobe, keď sa pôžička stane splatnou (Knapp, V. : Teorie práva, 1. vydání. Praha, C. H. Beck 1995, str. 197).

Až splatnosťou vzniká možnosť uplatnenia práva na súde, ktorá je pojmovým znakom nároku. Pokiaľ by veriteľ podal žalobu skôr, ako by požiadal dlžníka o splnenie dlhu, teda skôr ako by nastala splatnosť dlhu, nebola by actio nata. Žaloba by bola predčasná, pretože by ňou nebol uplatňovaný existujúci nárok. Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že doručením žaloby obsahujúcej výzvu na plnenie by nastali hmotnoprávne účinky tohto úkonu spočívajúce vo vzniku nároku. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka požitím slov „keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz“ viaže začiatok plynutia premlčacej doby na deň, keď sa právo skutočne mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda keď je actio nata, a nie

na deň, keď by sa mohlo po prvý raz uplatniť, teda keď by mohla byť actio nata. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.07.2008, sp. zn. 4Cdo/146/2008)

Premiľčacia doba v zmysle vyššie uvedeného a podľa názoru súdu začala plynúť v konkrétnom prípade v deň, keď právo bolo možné dôvodne vykonať podaním návrhu (žaloby) na súde alebo u rozhodcovského orgánu, t.j. keď sa právo stalo nárokom (actio nata), teda dňom, kedy mal dlžník po prvý raz dlh splniť, resp. začať s jeho plnením - dňom splatnosti 16.08.2009.

Nakoľko žalovaná ako aj vedľajší účastník na strane žalovanej vzniesli v konaní námietku premiľčania, súd skúmal, či žalobcom uplatnená pohľadávka je premiľčaná a dospel k záveru, že právo žalobcu domáhať sa plnenia v zmysle zmluvy o úvere je premiľčané, nakoľko splatnosť pohľadávky žalobcu voči žalovanej, ktorú si žalobca uplatnil predmetnou žalobou, nastala ku dňu 16.08.2009, čo nebolo v konaní sporné, čo potvrdil aj sám žalobca a tiež žalovaná, pričom žalobca podal predmetnú žalobu na súd dňa 17.08.2012 faxom, následne doplnenú písomne dňa 21.08.2012, teda po uplynutí trojročnej premiľčacej doby, potom súd nemohol žalobcovi priznať premiľčané právo a preto v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia a žalobu ako nedôvodnú zamietol.

I v prípade, že by žalobca podal návrh na začatie konania včas, žalobe by nebolo možné vyhovieť z nasledovných dôvodov.

Súd z obsahu zmluvy o úvere a obchodných podmienok zmluvy o úvere zistil, že sú na predtlačenom formulári písané malými písmenami, ťažko čitateľné voľným okom a nie sú v nich dojednané žiadne individuálne podmienky.

Právny vzťah medzi účastníkmi konania založený zmluvou o úvere zo dňa 28.2.2007 súd posudzoval podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka). Z formy a obsahu zmluvy je zrejmé, že ide o tzv. „formulárovú“ zmluvu, ktorej predtlač formulára i úverové podmienky písané malými písmenkami mal žalobca už vopred pripravené, do ktorej sa dopisovali iba údaje týkajúce sa žalovanej a to výška úveru, počet splátok, mesačná splátka, keď žalovaná tento obsah zmluvy a obchodných podmienok nemohla ovplyvniť ani neovplyvnila.

Z obsahu úverovej zmluvy mal súd preukázané, že žalobca v Návrhu zmluvy o úvere zo dňa 28.02.2007 uviedol, že ročná percentuálna miera nákladov („RPMN“) na úver bude v rozmedzí od 18,7 % do 41,3 % v závislosti na výške úveru a dobe jeho splatnosti, keď v Obchodných podmienkach zmluvy o úvere, ktoré neboli žalovanou podpísané, bola uvedená tabuľka, z ktorej nie je zrejmý spôsob výpočtu RPMN a ani neobsahovala spôsob výpočtu RPMN, ktorý žalobca špecifikoval až na pojednávaní vo veci. V texte zmluvy je síce uvedené, že neoddeliteľnou súčasťou zmluvy sú Obchodné podmienky zmluvy o úvere, avšak vzhľadom na veľkosť písma, je málo pravdepodobné, že by sa s nimi mohla žalovaná oboznámiť pri podpísaní zmluvy, čo sama žalovaná potvrdila na pojednávaní, že sa s nimi pri podpise zmluvy neoboznámila a ani neskôr. Tvrdenie žalobcu, že ročná percentuálna miera nákladov bola spresnená v obchodných podmienkach zmluvy o úvere je v konkrétnom prípade bezpredmetné, nakoľko samotná zmluva o úvere neobsahuje jasný a zrozumiteľný údaj o výške RPMN.

Žalobca takýmto postupom obchádzal základné náležitosti zmluvy stanovené v § 4 ods. 2 písm. g) zák. č. 258/2001 Z.z., podľa ktorého ak ročná percentuálna miera nákladov nie je v zmluve uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Súd mal z vykonaného dokazovania preukázané, že žalovanej bol poskytnutý spotrebiteľský úver celkovo v sume 3.319,39 Eur (100.00,-Sk), žalovaná uhradila žalobcovi v splátkach spolu sumu 3.602,24 Eur, čo nebolo v konaní sporné, teda žalobcovi bola vyplatená vyššia suma ako ktorú žalovaná od žalobcu čerpala a vyhodnotiac predmetný úver za bezúročný a bez poplatkov, súd žalobu zamietol v časti istiny ako nedôvodnú.

Súd v rámci skúmania podmienok uzavretej spotrebiteľskej zmluvy podrobil súdnej kontrole dohodnutú podmienku platenia zmluvnej pokuty uvedení v bode 7.4 Obchodných podmienok zmluvy o úvere (Verzia 5/2006).

Pokiaľ by súd vyhovel žalobe na zaplatenie zmluvnej pokuty, bol by porušený princíp proporcionality uplatňovaný v súkromnom práve, a navyše by došlo aj k porušeniu zákona. Podľa čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok. Smernica zároveň v prílohe vypočítava pre členské štáty ako vzor niektoré zmluvné podmienky, ktoré odporúča transponovať do vnútroštátnych predpisov. Miesto v Smernici má aj „nepriemeraná kompenzácia za porušenie záväzku spotrebiteľa“. S účinnosťou od 01. januára 2008 bola nepriemeraná sankcia explicitne zapracovaná medzi neprijateľné podmienky do Občianskeho zákonníka. Podľa § 53 ods. 1, 4 písm. k/ a 5 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil nepriemerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Zmluvná pokuta plní funkciu paušalizovanej náhrady škody a je aj sankciou pri neplnení zmluvných povinností (v súlade s tvrdením žalobcu). V danom prípade právny predchodca žalobcu ponúka svoje služby spotrebiteľom prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré má vopred pripravené (formulár) a v ktorých spotrebiteľia zmluvné podmienky nemôžu nijakým spôsobom ovplyvniť. Podmienky, za akých právny predchodca žalobcu dohoduje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách, preto poškodzujú spotrebiteľa. Súdna kontrola štandardných zmlúv je postavená na absolútnej neplatnosti neprijateľných klauzúl. Bolo by v rozpore so zameraním Smernice, keby bol pred neprijateľnou podmienkou jeden spotrebiteľ chránený a druhý nie. Rozhodujúce je, že problémová zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa. (čl. 4 ods. 1 Smernice sa nezameriava na vôľu účastníkov, ale skôr na všeobecný pojem nekalých okolností. To sa odchyľuje od tradičnej zásady zmluvného práva, ktorou je suverenita účastníkov pri prejave vôle. V zmysle ustálenej judikatúry Súdneho dvora je ochrana zavedená Smernicou založená na myšlienke, že spotrebiteľ je vzhľadom na dodávateľa alebo predávajúceho v slabšej pozícii, pokiaľ ide o schopnosť vyjednávať a úroveň jeho znalosti.) Cieľ článku 6 Smernice, ktorý od členských štátov vyžaduje stanoviť, že nečestné podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzujúce, by sa nedosiahol, keby bol spotrebiteľ sám povinný vystúpiť proti nečestnej povahe takých podmienok. Účinnú ochranu spotrebiteľa možno dosiahnuť len ak súd vyhlási, že má právomoc zhodnotiť podmienky tohto druhu na svoj vlastný návrh. Opatrenia proti nečestným klauzulám musia byť efektívne a odradzujúce (čl. 7 ods. 1 Smernice). Riešením by nebolo ani konštatovanie len čiastočnej neplatnosti zmluvnej pokuty, bolo by obtiažne určiť výšku zmluvnej pokuty tak, aby plnila účel pre dodávateľa a zároveň nepoškodzovala spotrebiteľa. Žalobcu by podľa súdu navyše neodradilo takéto rozhodnutie, pretože zmluvná pokuta by bola len sporadicky zmoderovaná (§ 545a OZ), predsa by len zostala a naďalej by nepriemerane regulovala vzťahy neurčitého počtu spotrebiteľov. Aj takýto význam má oprávnenie súdu postupovať podľa § 153 ods. 3, 4 O. s. p. a rozhodnúť o neplatnosti zmluvnej podmienky v štandardnej formulárovej zmluve bez návrhu účastníka. Vzhľadom na uvedené súd dospel k záveru, že zmluvné dojednania o zmluvnej pokute je neplatné a preto súd nárok žalobcu v časti, v ktorej si uplatnil voči žalovanému zmluvnú pokutu vo výške 74,66 Eur ako nedôvodný zamietol.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami rozhodol súd tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Súd rozhodne o trovách konania v súlade s ust. § 151 ods.3 Občianskeho súdneho poriadku tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, t. j. po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, nakoľko rozsudok nebol vyhlásený hneď po skončení konania, ktoré rozsudku predchádzalo, lebo posledné pojednávanie

vo veci bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku a teda v čase vyhotovenia rozsudku súdu neboli známe skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o trovách konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Trnave.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje a musí byť podpísané a datované. Ďalej musí byť v odvolaní uvedené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
- účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
- v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
- účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
- rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,
- súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec, a preto nevykonal ďalšie navrhované dôkazy,
- konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.